

Læserbreve, højst 100 ord, eller **debatindlæg**, højst 400 ord, sendes med navn, titel og postadresse til Debatredaktionen. Indlæg kan sendes som e-mail til **debat@pol.dk**

Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat

Jourhavende debatredaktør
Tarek Omar og Niels Nørgaard

Kronikforslag på ca. 2.100 ord sendes med navn, titel og post-adresse til Kronikredaktionen. Indlæg kan sendes som e-mail til kronik@pol.dk

På politiken.dk/leder kan man kommentere avisens ledere.

LÆSERNE MENER

ADHD, BIG BUSINESS?

Frits Schjøtt, Krebsen 82, Svendborg:

Om Finn Korsaa (FK) og Lisbeth Zornig Andersens (LZ) disput i Politiken Lørdag om ADHD. For mig at se taler I forbi hinanden. FK benægter ikke eksistensen af ADHD som en diagnose af en sygdom, men kritiserer misbruget af den, og LZ benægter herefter de såre relevante og fornuftige overvejelser, FK gør sig om konsekvenserne af dette misbrug. Som psykiater gennem mere end 40 år er problemstillingen ganske velkendt for mig – f.eks. i forbindelse med diagnosen 'depression', der på ganske tilsvarende vis er blevet 'big business', hvor det for år tilbage var en veldefineret og reel sygelig tilstand, som blev behørigt diagnosticeret og efterfølgende behandlet i psykiatrisk regi. Det er svært at skruer tiden tilbage, men med de stærke kommercielle kræfter i spil, er det nok ikke så sandsynligt, at præcis psykiatrisk diagnostik og behandling vil være den afgørende faktor for, om folk karakteriseres som 'deprimerede' og børn som ADHD-ramte.

VILLY PÅ ENGELSK

Christina Müller, Nørrebrogade 12, København:

Har Villy Svømdal fuldstændig tabt jordforbindelsen? Hvorfor indser han ikke, at han ville passe til mange andre ministerier end udenrigsministerposten? Villy kan jo ikke tale engelsk – og selv om han har fået undervisning, så tvivler jeg på, han mestrer sproget nok til at kunne forhandle og forstå sprogets nuancer. Hvorfor har Helle Thorning-Schmidt og Margrethe Vestager ikke fortalt ham, at han ikke er en international statsmand? Danmark kommer til at blive til grin. Han kan da i det mindste fortælle Hillary Clinton at »the ice is melting at the Poles«!

INDVANDRERKVOTEN

Kit Louise Strand, Gartnerhaven 16, Kgs. Lyngby:

Ifølge Politiken 3.10. tordner SF'eren Pernille Vigsø Bagge (PVB) på sin Facebookprofil indirekte over at være blevet forbigået til en post som kirke- og

ligestillingsminister. Uden at dele politiske standpunkter med PVB kan jeg godt forstå hendes frustration. Med en baggrund som cand.theol. og som engageret medlem af folkekirken forekommer PVB umiddelbart at have kvalifikationer i orden og dermed være et mere oplagt bud end Manu Sareen. Men som PVB vil bide mærke i, så ser det ualmindelig artig ud, at den nytiltrådte regering ud over at rumme en masse kvinder rummer en minister med en anden etnisk herkomst end dansk. Så der er nok bare sket det, at PVB er blevet ofret til fordel for en kvote: Kvoter, som samme Bagge i andre sammenhænge er og har været en meget varm fortaler for.

KVINDELIG LEDER

Arne Bak-Sørensen, Thomas Koppels Allé 20 F, København:

Så fik Danmark langt om længe en kvindelig leder. Blot lidt svært, at hun sidder som økonomi- og indenrigsminister.

KIRKEN OG MANU

Samuel Roswall, Thurahsvej 6, Hillerød:

Kære Manu Sareen. Jeg kender dig ikke personligt. Men når jeg møder dig i pressen, får jeg umiddelbart sympati for dig. Du virker autentisk, og jeg værdsætter din humanistiske holdning. Jeg er også glad for, at du er en del af det land, hvor også jeg er borger. I øvrigt synes jeg, du er en flot rollemodel for andre med anden etnisk baggrund. Så er du blevet kirkeminister. Det er overraskende, når jeg tænker på dit vakkende forhold til folkekirken og på, at du også i det job vil lade dig styre af ligestilling. Lad mig i al stillfærdighed minde dig om, at folkekirken har nogle spilleregler. Dem finder vi i folkekirken grundlag, som er Bibelen og kirkens fem bekendelsesskrifter. Du har ikke lov til at handle i strid med det grundlag. Hvis du var sportsminister, kunne du jo heller ikke kræve, at danskerne skulle spille fodbold efter reglerne for håndbold. Sportens regler er alene menneskers værk. Sådan er det ikke med kirkens. I kirkens grundlag møder vi den Gud, der har skabt os som mand og kvinde,

som ikke har funktionel ligestilling, men som er organisk ligeværdige. Hvis du vil kræve en kirke, der handler i strid med det, så står det jo dig frit for at lave sådan én.

MASKEN FALDT

Carsten Kofoed, Husumgade 46, København:

Så viste den nye regering i bogstaveligste forstand sit ansigt. Regeringsgrundlaget og ministraltholdet blev præsenteret. Der er borgerlig, EU-dikteret krisepolitik på menuen. Den nye regering skriver endda i regeringsgrundlaget, at det er »VK-regeringens økonomiske politik«, der er udgangspunktet. Efterlønsmassakren og dagpengeforringelserne fastholdes, mens millionærskatten droppes. Den røde regering bukker og skraber for de rige og det asociale erhvervs- liv, hvis nationale sindelag udelukkende ligger i dets pengepung, når arbejdspladser af profithensyn flyttes til udlandet. Enhedslistens Johanne Schmidt-Nielsen har allerede erklæret, at »partiet kan genkende sig selv i meget« i dette borgerlige regeringsgrundlag. Det skal oversættes med betingelsesløs støtte til Thorning-Schmidt. Arbejderne, de arbejdsløse og den brede befolkning i almindelighed er således blevet sjoflet af de 'røde' folketingspampere. Nu må de kigge på de folkelige demonstrationer i Sydeuropa og oprørerne i Mellemøsten for at hente inspiration. Kampen for en virkelig politik for flertallet starter nedefra.

DET UFEDE DANMARK

Klaus Slavensky, p.t. Sløjdgatan 7, Stockholm:

Den nye danske fedtafgift rammer ikke kun os kagespisende danskere. Vores broderfolk hinsidan følger de svenske musikgruppe Torsson ikke kun en sød tur over Sundet, men også selve paradiset. Som de skriver i sangen 'Danmark': 'Danmark e fløde, ost o smör/ Det måste va där man hamnar när man dör'. Noget tyder på, at strømme af danskere med ond i den søde tand ikke længere kun vil valfarte til de svenske tandlæger, men også efter de billige usunde spiser i Sverige.

DAGENS CITAT

“**Det bemærkelsesværdige i udviklingen efter 2001 er, at et øget fokus på marked, frit valg og økonomiske incitamenter – at vi alle i et eller andet omfang er blevet opdraget til at være forbrugere i velfærdsbutikken – slet ikke synes at løse de økonomiske udfordringer med finansiering af velfærden** Dorthe Pedersen, CBS, i Information

Tavshedspligten afgørende for psykologers arbejde

TORTURSAG
ROAL ULRICHSEN
FORMAND, DANSK PSYKOLOG FORENING

I POLITIKEN (2.10.) kritiserer advokat Allan Ohms Dansk Psykolog Forenings (DP) ageren i en verserende sag, hvor et af vores medlemmer – en nu pensioneret militærpsykolog – af Landsretten er blevet pålagt at vidne i en sag om mulig tortur af krigsfanger.

DANSK PSYKOLOGS FORENING opgiver på ingen måde tavshedspligten – og vi har ikke skiftet kurs i denne sag.

Psykologloven består og er helt fundamental for både psykologerne og deres klienter. Derfor er det også opmuntrende, at adskillige politikere har ytret, at de er villige til at ændre retsplejeloven, så tavshedspligten for psykologer sidestilles med, hvad der gælder for læger, præster og advokater. Det undrer os meget, hvordan Allan Ohms kan vide, at der er truffet

en forkert juridisk beslutning, når ingen – heller ikke DPs egne advokater – har kunnet få at vide, hvilke hensyn retten har lagt til grund for at pålægge vores medlem at vidne.

Det aspekt er DP naturligvis særdeles utilfreds med.

DER SKAL HELT særlige omstændigheder til – sagen skal have stor samfundsmæssig betydning, eller andres liv skal være truet – for at en domstol pålægger en psykolog at vidne. I virkeligheden verden opstår disse sager uhyre sjældent; DP har oplevet to i løbet af 35 år.

DP har forståelse for den offentlige interesse for den komplicerede sag. Og det er vigtigt at understrege, at DP har for-

fulgt denne sag så langt som det er muligt i det danske retssystem.

Det har vi gjort, netop fordi tavshedspligten er så central for psykologer og deres klienter. Og fordi vi ikke ønsker at efterlade nogen tvivl om, at psykologer overholder deres tavshedspligt.

MEN DET BETYDER IKKE, at DP er tilfreds med dommen og med sagens forløb.

Vi arbejder på at føre sagen videre til Menneskerettighedsdomstolen, netop fordi der er vigtige principper på spil, og fordi man ikke kan gøre terapiloalet til et forhorslokale, hvor subjektive sandheder pludselig gøres til objektive fakta.

Vi fortsætter på den politiske bane for at sikre den bedst mulige beskyttelse af tavshedspligten.

Med den nuværende lovgivning kan vores råd til medlemmet kun være at følge landets domstole, og vi kan ikke være enige med Allan Ohms om at opfordre til civil ulydighed.

Universiteterne skal bidrage til en helt ny iværksætterkultur

UNIVERSITETERNES ROLLE
THOMAS BJØRNHOLM OG SØREN E. FRANDSEN
PROREKTOR, KØBENHAVNS UNIVERSITET, OG PROREKTOR, AARHUS UNIVERSITET

UNIVERSITETET UDDANNER lønmodtagere – ikke iværksættere.

Sådan skriver Jesper Bøge (JB), direktør for A-kasse for Selvstændige, ASE (Pol. 26.9). Virkeligheden er, at vi gør begge dele. Uden tvivl flest lønmodtagere. Men i forhold til iværksættere ser det ikke helt så sort ud som det billede, JB tegner.

HISTORISK SET har universitetsuddannelser ikke været rettet mod iværksætteri: I dag tager kun 3 procent af de studerende iværksætterfag. I USA er de oppe på 15-20 procent.

Men sidste år tog universiteterne i Aarhus og København nogle vigtige skridt: Aarhus Universitet fører sine forpligtelser som Danmarks Entreprenorielle Universitet ud i livet via Center for Entreprenørskab og Innovation (CEI).

Og CBS, DTU og KU lancerede sammen med en række partnere projektet 'Next Generation' og Copenhagen Innovation and Entrepreneurship Lab (Ciel).

På bare et år har 3.000 studerende og forskere deltaget i iværksætterkurser. Studentervæksthus Aarhus har allerede medvirket til at igangsætte 51 nye virksomheder. Og i København har Vækstforum Hovedstaden lige bakket om projektet 'Copenhagen Spin-outs', der med et budget på 40 mio. kr. skal øge antallet af nye biotekvirksomheder.

GENERELT HAR VI NOGLE udfordringer med iværksætteriet i Danmark. Ganske vist er der mange nye virksomheder i forhold til andre lande.

Men vi halter bagefter, når det handler om nye virksomheder, der vokser sig sto-

re og skaber mange arbejdspladser. Derfor er der god grund til at styrke universiteternes rolle.

Universiteterne skal være med til at skabe en helt ny kultur.

ANGSTEN FOR AT FEJLE er hos mange danskere større end modet til at prøve. Det skal vække respekt, at man overhovedet forsøgte, også selv om forsøget ikke blev en succes.

At ændre kulturen kræver ikke kun en indsats på universitetet. Hele uddannelsessystemet skal med, også folkeskolen og gymnasiet.

Den skærpede iværksætterkultur vil også komme de eksisterende virksomheder til gode.

De entreprenante studerende kan nemlig også bruge de kreative evner til at udvikle produkter, services og processer i det etablerede erhvervs- liv.

Og med tiden vil indsatsen også fostre flere videnstunge iværksættere, der sætter gang i væksten. Det er vores klare forventning.

KRONIKEN 5. oktober 2011

Danskere i udlandet har også rettigheder

CHRISTOPHER BO BRAMSEN

Fokus på udlændingepolitikken har ført til, at man glemmer danskerne i udlandet. Især deres stemmeret. Men det nye regeringsgrundlag åbner nu op for 'dobbel statsborgerskab'.

Christopher Bo Bramsen er formand for foreningen 'Danes Worldwide' og tidligere ambassadør i blandt andet Beijing.

FLOT! Så har vi igen valgt et nyt Folketing. Vi var over tre millioner danske statsborgere, der gik til stemmeurnerne i september for at vælge de 179 politikere, der skal repræsentere os på tinge i de kommende år. Udøvelsen af valgretten betragtes som hovedhjørnestenen i det moderne demokrati, vi fik indført med grundloven i 1849. Vælgerskaren omfatter danske statsborgere, inklusive mange tusinde nydanskere, der de seneste årtier har søgt om og opnået dansk statsborgerskab.

En gruppe af danskere, nemlig de danskere, der ikke har fast bopæl i Danmark, har som udgangspunkt ikke mulighed for at afgive stemme – hverken til folketingsvalg eller folkeafstemninger.

DA MAN ved vedtagelsen af grundloven tilbage i 1849 skulle definere, hvem der var berettiget til at stemme, besluttedes det at holde borgerne i Slesvig og Holsten udenfor.

De fik således ikke valgret til det nye politiske system i Danmark. Det blev indført i grundlovens paragraf 29, at man skal have »fast bopæl i riget« for at have valgret. Selv om der i dag ikke længere består nogen begrundelse for dette krav, er bestemmelsen blevet stående i grundloven.

Siden 1970 har Folketinget i valgloven dog lukket op for, at visse grupperinger af vælgere i udlandet, blandt andet dan-

ske diplomater, vil kunne gives mulighed for at stemme.

I lande som eksempelvis Sverige og Finland har statsborgere i udlandet fuld stemmeret, uden at der stilles nogen tidsmæssige begrænsninger eller krav om bopæl i udøvelsen af valgretten. En svensker vil således kunne stemme til riksdagsvalg i Sverige, uanset hvor mange år han eller hun har boet i udlandet. I andre lande, for eksempel Norge og Island, har man vedtaget visse tidsmæssige begrænsninger. En nordmand i udlandet kan stemme til valg i Norge i op til otte år, efter at han har forladt Norge. I Danmark har vi vedtaget en toårsregel. En dansker kan således stemme i op til to år, efter at han har forladt Danmark. To år er ikke meget at råbe hurra for, specielt ikke for danskere, der er kendt for at være globale, og som tilbringer adskillige år uden for landets grænser.

Det er værd at bemærke, at det er forholdet til grundloven, der udgør hovedproblemet i den politiske debat om dedanskerens manglende stemmeret. Debatten i 2001 i Folketinget om udedanskerens stemmeret viste, at der dengang var et stort flertal for at få indført stemmeret for danskere i udlandet i op til 10-12 år. Når man endte med en undtagelse på maksimalt to år, skyldtes det ene og alene generel tilbageholdenhed i Folketinget mod at gradbøje en regel i grundloven. Også selv om mange topjurister

under debatten i 2001 pegede på muligheden af at give grundloven en mere tidsvarende *fortolkning* uden nødvendiggvis at ændre den.

Danes Worldwide, en forening, der varetager udedanskeres generelle retlige interesser, støder vi ofte på medlemmers ønske om at kunne stemme ved folketingsvalg. Det antages, at der bor over 25.000 danskere i Sydsverige, hvoraf mange arbejder i Danmark. Det forekommer mildt sagt urimeligt, at disse danskere og mange andre tusinde danskere over hele verden ikke kan deltage i folketingsvalg i Danmark. Hvis et flertal i Folketinget foretrækker at ændre grundloven på dette punkt og ikke blot ændre valgloven, så er også det en vej frem, om end den er tung og besværlig. Vigtigt er det i hvert fald, at også de danske vælgere, der bor i udlandet får mulighed for at stemme. Mange ser gerne en stemmeret uden tidsbegrænsning (jf. Sverige og Finland), mens andre finder, at en stemmeret med en tidsbegrænsning på for eksempel 10 år er tilstrækkelig. Målet er en løsning, der vil kunne bringe Danmark på linje med mange andre vestlige landes sikring af deres borgeres demokratiske rettigheder.

STATSBORGERSKABET er en rettighed, som danskerne opnåede helt tilbage i 1776 ved en særlig forordning om indfødsret. Det blev dengang slået fast, at

»landets børn skal nyde landets brød, og fordelene i staten falde i dens borgeres lod«. Man sondrede klart mellem landets egne statsborgere, der havde rettigheder og forpligtelser som danskere, og på den anden side udlændinge, der hverken havde rettigheder eller pligter i Danmark.

“**Det er Danmark, ikke Pakistan, der har problemer med dobbelt statsborgerskab**

Indfødsretten og ejerskabet til Danmark blev dengang opfattet som en gave fra monarken til det danske folk. Med grundloven i 1849 blev det fastlagt i paragraf 44, at »ingen udlænding kan opnå dansk indfødsret (=statsborgerskab) uden ved lov«. Det er grundlovens eneste bestemmelse om indfødsretten. Den eksisterer stadig og er udtryk for, at tildeeling af statsborgerskab til udlændinge (naturalisering) er så vigtigt, at beslutning herom må tages af politikerne ved lov og ikke blot tildeles administrativt af statens embedsmænd.

Her melder spørgsmålet sig, om man kan have et statsborgerskab i mere end ét land. Det gamle nordiske samarbejde var klart nok på dette område: Statsborgerskab skulle tages så bogstaveligt, at man måtte være 100 procent loyal over for sit fædreland. Derfor var dobbelt statsbor-

gerskab noget, der måtte undgås. Det sluttede man i 1898 at fastholde på nordisk plan. Dengang gav denne holdning mening, i og med at de relativt få nationalstater var hoveddakterne på den internationale scene, og at landenes borgere i krig og fred måtte tage stilling til, hvor de hørte til.

Men verden har udviklet sig. I dag har vi op mod 200 nationalstater, hvor praksis i samkvæmet mellem nationerne har vist, at der ikke længere består væsentlige problemer ved at acceptere, at millioner af mennesker har statsborgerskab i mere end ét land. Meget få lande lægger vægt på princippet om 100 procent loyalitet, ej heller USA, hvor der – til trods for aflæggelse af faneed – ikke er noget til hinder for, at man ved opnåelse af amerikansk statsborgerskab tillige beholder sit oprindelige statsborgerskab. Og dermed opnår dobbelt statsborgerskab.

DE ØVRIGE nordiske lande er de seneste år gået væk fra modstanden mod dobbelt statsborgerskab. Det samme gælder de øvrige EU-lande, og Danmark står derfor i dag ret isoleret på dette område. I Integrationsministeriets udredning om reglerne for dobbelt statsborgerskab fra april 2009 konkluderes det, at »dobbel statsborgerskab søges begrænset dels ud fra principielle betragtninger, dels ud fra mere praktiske betragtninger«. Det hed-